

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/A.Ç.-99/4 (Menfi Tespit/Muafiyet)
Karar Sayısı : 99-39/414-266
Karar Tarihi : 24.8.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Dr. Kemal EROL (İkinci Başkan)

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Aydın ÇELEN, Ümit GÖRGÜLÜ, Hilmi BOLATOĞLU

C- BAŞVURUDA BULUNAN: Uçak Servisi A.Ş. vekili
Av.Dr. Fadlullah CERRAHOĞLU
Güllü Sk., No:1, 80630, 3. Levent/İSTANBUL

D- TARAFLAR: - Uçak Servisi A.Ş.
Atatürk Havalimanı, 34830, Yeşilköy/İSTANBUL

- Burger King Corporation
1777 Old Cutler Road, Miami, Florida, ABD

E- DOSYA KONUSU: Uçak Servisi A.Ş. (USAŞ) ile Burger King Corporation (BKC) arasında yapılan franchise anlaşmasına menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 7.6.1999 tarih, 1763 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5 ve 8. maddeleri uyarınca düzenlenen 26.7.1999 tarih, D3/A.Ç.-99/4 sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 23.8.1999 tarih, REK.0.07.00.00/63 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-39 sayılı Kurul gündemine alınarak karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: USAŞ ile BKC arasında 29.4.1998 tarihinde imzalanan "BKC-USAŞ Franchise Anlaşması"na, içerdiği rekabet kısıtlamaları nedeniyle 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Menfi Tespit" başlıklı 8. maddesi uyarınca, 4054 sayılı Kanun'a aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmadığı; ancak söz konusu anlaşmanın 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile uyumlu olduğu düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Söz konusu anlaşma kapsamında ilgili ürün pazarı olarak, "fast food pazarı" kabul edilmiştir.

Coğrafi Pazar: Başvuru konusu anlaşma, havaalanları ile sınırlı ve şimdilik Antalya Milletlerarası Havaalanı'nda geçerli olmak üzere akdedilmiştir. Dolayısıyla ilgili coğrafi pazar olarak Antalya Milletlerarası Havaalanı kabul edilmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Başvuruya konu olan franchise anlaşması ile ilgili olarak menfi tespit talebinde bulunmuş olup, bu başvurunun reddedilmesi halinde, başvurunun muafiyet bildirimini olarak değerlendirilmesi talep edilmektedir.

Dosya mevcudu belgelerde belirtildiği üzere, BKC, "Burger King Dükkanları" olarak bilinen, sınırlı menüye sahip perakende satış yerlerinin kurulması ve işletilmesi konusunda özel, yeni ve özgün teknikler, bilgiler, uzmanlık, beceriler, özel bilgiler, telif hakları ve başka fikri haklara dayanan özgün bir format ve işletim sistemi geliştirmiştir; bu sistem, dükkan binaları, mutfak ve yemek salonu ekipmanları için özel bir tasarım, dekor ve renk sistemini, sunulan ürün ve hizmetlerle ilgili bir yerleşim ve servis formatı ve kalite ilkelerini, stok ve yönetim kontrolü için belirli prosedürleri içermektedir.

USAŞ, BKC'nin sistem ve markalarını kullanmanın yararlarından istifade etmek amacıyla havaalanları ile sınırlı olmak ve şimdilik Antalya Milletlerarası Havaalanı arazi ve binalarında bu konuda faaliyette bulunmak üzere bildirim konusu anlaşmayı imzalamıştır. Ayrıca, başvuru formunda söz konusu sözleşmenin bir franchise sözleşmesi olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede, BKC ve USAŞ arasında yapılan sözleşme incelendiğinde bir çok hükmün 4054 Sayılı Kanun'a aykırılık teşkil ettiği görülmektedir.

Bilindiği üzere, herhangi bir anlaşmada, 4054 sayılı Kanun'un 4, 6 ve 7'nci maddelerine aykırı bir hükmün bulunması halinde, söz konusu anlaşmaya menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

Bu çerçevede yapılan değerlendirme sonucunda, sözleşmede yer alan;

- Franchise anlaşmasının "Standartlar ve Tekdüzelik" başlıklı 5. maddesinin "menü, servis ve hijyen" başlıklı 6. paragrafındaki; "BKC'nin pazar potansiyelinden tam yararlanmak ve Burger King Sistemini standardize etmek amacıyla uygun ve gerekli görebileceği bütün menü kalemleri ve markalar satılacak ve MOD Elkitabında sayılmayan ya da BKC'nin yazılı olarak izin vermediği ve onaylamadığı hiç bir malzeme satılmayacaktır... ve "... İmtiyaz Verilen Dükkada sadece onaylanmış

kaynaklardan (bu terim, hem ürün kaynaklarını hem de dağıtım kaynaklarını kapsar) temin edilmiş yiyecekler ve malzemeler kullanılacaktır.",

- Aynı maddenin 16. paragrafında tedarik kaynaklarına ilişkin olarak yer verilen; "İmtiyaz Verilen Dükkanında yapılacak iş için kullanılması gereken malzemelerin İmtiyaz Verilen Dükkanında kullanıma sokulmasından önce BKC ilgili ürün veya tedarikçisinin onaylaması gerektiğini belirlediği takdirde, BKC bir veya birden fazla yetkili tedarikçi tayin edecektir. İmtiyaz alan bu malzemeleri her halükarda bu onaylanmış tedarikçi veya tedarikçilerden satın alacaktır. İmtiyaz alan alternatif bir tedarikçi önerirse, BKC bu tedarikçiyi kendi cari kıstaslarına göre değerlendirecek ve onaylayacak ya da gerekçelerini de bildirerek reddedecektir. İmtiyaz Alan'ın önerdiği tedarikçilerin BKC'nin gizli spesifikasyonlarını öğrenmeden önce uygun bir gizlilik taahhünamesi imzalaması istenebilir. Bu paragraf hükümleri, tedarikçilere olduğu kadar distribütörlere de uygulanabilir.",

- Yine aynı maddenin 17. paragrafındaki; "Yukarıdaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, BKC'nin belirlediği özel spesifikasyonlara göre imal edilen ya da bir veya birden fazla Burger King Markasıyla satılan et, balık, patates ürünleri ve/veya hamurlarda, BKC yetkili tedarik kaynaklarını bir veya birden fazla tedarikçi ile sınırlandırabilir ve İmtiyaz Alan sadece bu kaynak veya kaynaklardan alım yapacaktır.",

- Sözleşmenin "Kısıtlayıcı Taahhüt" başlıklı 18. maddesinde bulunan; "Bu anlaşma süresi içinde, İmtiyaz Alan Burger King Sistemi içinde faaliyet gösteren bir Dükkanla rekabet edebilecek bir yerde fast food, tezgah servis yapılan hamburger işi ile doğrudan veya dolaylı olarak iştiğal etmeyecek veya çalışmayacaktır. Bu yükümlülük, İmtiyaz Verilen Dükkanın yetki bölgesi içinde, bu anlaşmanın sona ermesi veya feshinden itibaren bir yıl süreyle devam edecektir."

şeklindeki hükümlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık oluşturdukları anlaşılmıştır. Söz konusu hükümlerin sözleşmede bulunması nedeniyle, "BKC-USAŞ Franchise Anlaşması'nın aynı Kanun'un "Menfi Tespit" başlıklı 8. maddesi çerçevesinde bir menfi tespit belgesi almasının mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesine dayanılarak çıkarılan ve franchise anlaşmalarını Kanun'un uygulamasından muaf tutan 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin tanımlar başlıklı 3. maddesi;

" Bu Tebliğde geçen;

a) Franchise: Son kullanıcılara malların yeniden satılması veya hizmetlerin sunumu için kullanılacak olan markalar, ticaret unvanları, mağaza işaretleri, faydalı modeller, tasarımlar, telif hakları, know how veya patentlere ilişkin fikri veya sınai mülkiyet haklarından oluşan bir sistemi ifade eder.

b) Franchise Anlaşması: Franchise verenin, franchise alana, doğrudan veya dolaylı mali katkı karşılığında, belirli türden mal ve/veya hizmetleri pazarlaması amacıyla bir franchise kullanılması hakkını verdiği ve en azından;

1) Ortak bir marka veya işletme adının kullanılması ve tesislere ve/veya ulaşım araçlarına yeknesak bir görünüm verilmesi;

2) Franchise veren tarafından franchise alana know how aktarılması;

3) Franchise alanın anlaşma süresince franchise veren tarafından sürekli olarak ticari ve teknik açıdan desteklenmesi;

Yükümlülüklerini içeren bir anlaşmadır." hükmünü taşımaktadır.

Bu itibarla USAŞ ile BKC arasında yapılan anlaşmanın bir franchise anlaşması olarak nitelendirilebilmesi için, söz konusu Tebliğ'in 3. maddesinin (a) fıkrasında belirtilen franchise tanımına uygun olması ve yine en azından aynı maddenin (b) fıkrasında belirtilen şartları taşıması gerekmektedir.

Konuya ilişkin Ön İnceleme Raporu ile dosya mevcudu bilgi ve belgeler çerçevesinde söz konusu anlaşmanın ilgili Tebliğ'in 3. maddesinin (a) bendinde belirtilen tanıma uygun bir anlaşma olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, taraflar açacakları tesisler için ortak bir marka veya işletme adı kullanmaktadırlar (Burger King) ve anlaşmanın "standartlar ve tekdüzelik" başlıklı 5. maddesi ile de tesislere ve/veya ulaşım araçlarına yeknesak bir görünüm verilmesi kararlaştırılmaktadır. Ayrıca, anlaşmanın "imtiyaz alan'a verilecek hizmetler" başlıklı 6. maddesi hükmünden, franchise veren tarafından (BKC) Franchise alana (USAŞ) know how aktarılacağı ve franchise alanın anlaşma süresince Franchise veren tarafından sürekli olarak ticari ve teknik açıdan destekleneceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, anlaşma söz konusu Tebliğ'in 3. maddesinin (b) bendinde aranılan üç şartı da taşımaktadır.

Bu itibarla 4054 sayılı Kanun açısından BKC ve USAŞ arasında 29 Nisan 1998 tarihinde akdedilmiş bulunan anlaşmanın bir "Franchise Anlaşması" olduğu anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile belirli koşulları taşıyan Franchise Anlaşmalarının, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulması amaçlanmaktadır. Buna göre, ilgili Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu ile dosya mevcudu bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucunda, Uçak Servisi A.Ş. (USAŞ) ile Burger King Corporation (BKC) arasında yapılan franchise anlaşmasında yer alan tüm düzenlemelerin 1998/7 sayılı Tebliğ hükümleri ile uyumlu olduğu kanaatine varılmıştır.

I- SONUÇ

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında, Burger King Corporation ile USAŞ Uçak Servisi A.Ş. arasında imzalanan "BKC-USAŞ Franchise Anlaşması"na menfi tespit belgesi verilmesi talebinin, anlaşma maddelerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırı hükümler taşıması nedeniyle reddine;

Söz konusu anlaşmanın, 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne uygunluğu nedeniyle, grup muafiyetinden yararlanması gerektiğine, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.